

აგრარული ეკონომიკა

Agrarian Economy

ეკოტურიზმი - მდგრადი ტურიზმი ეროვნულ პარკებსა და დაცულ ტერიტორიებზე

ნუგზარ ხვედელიანი- ასოცირებული პროფესორი, არქიტექტურის დოქტორი.

ანა რატიანი - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საკვანძო სიტყვები: დაცული ტერიტორია, ეროვნული პარკი, ტურიზმი, ეკოტურიზმი, სოციალურ-ეკონომიკური გარემო, ინფრასტრუქტურა, რეკრეაცია, ველური ბუნება, ჰაბიტატები, გარემოს დაცვა, დიზაინი, ბიომრავალფეროვნება, მდგრადი ტურიზმი

რეფერატი

სულ უფრო და უფრო ბევრი ადამიანი ცდილობს აქტიური ცხოვრების წესით ცხოვრებას. ცხოვრების წესი, რომელიც ხელს უწყობს „კეთილდღეობას“ და ჯანმრთელობას. ბევრისთვის ამ ცხოვრების სტილის მიღწევა გულისხმობს ბუნებასთან კავშირის კიდევ უფრო გამძლიერებას.

სახელის მიხედვით, არასწორედ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ დაცული ტერიტორიები მხოლოდ ბუნების დაცვაზე არის ორიენტირებული და არ იძლევა რაიმე სახით მასში ადამიანის ჩარევის საშუალებას. ეს არ შეესაბამება სინამდვილეს, რადგან დაცული ტერიტორიები ქმნის ეკოტურისტებისთვის სრულყოფილ გარემოს.

ეროვნულ პარკებს და დაცულ ტერიტორიებს ექმნებათ გამოწვევები მათკენ მიმართული ტურისტული ნაკადის გამო. ამასთან მდგრადი ტურიზმი მოიცავს კონცეფციას, რომ ისე ვესტუმროთ აღნიშნულ ტერიტორიებს, რომ მაქსიმალურად დადებითი გავლენა მოვახდინოთ გარემოზე, საზოგადოებაზე და ეკონომიკაზე. ეროვნულ პარკებს ასევე აქვთ შესაძლებლობა და პოტენციალი იყვნენ გარანტი ცხოვრების წესის უკეთესობისკენ შეცვლის რეგიონალურ და ეროვნულ დონეზე.

ძირითადი შინაარსი

მსოფლიოს მრავალი ეროვნული პარკი და დაცული ტერიტორია თავდაპირველად შეიქმნა, იმ მიზნით რათა ხალხს ადგილი ჰქონოდა ინსპირაციისთვის, დასვენებისა და სულიერი სიმშვიდისთვის. პარკებისა და დაცული ტერიტორიების სისტემები მასშტაბურად გაიზარდა და გაფართოვდა, ბიომრავალფეროვნებისა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა კი ასევე მნიშვნელოვანი საფუძველი გახდა პარკების ტერიტორიების დასადგენად.

იმის ცოდნა, თუ როგორ უნდა ვმართოთ ეროვნული პარკები და დაცული ტერიტორიები, საჭიროა არა მხოლოდ მათში შემავალი ბიოფიზიკური და კულტურული ატრიბუტების სამეცნიერო ინვენტარიზაცია, არამედ მათი ფუნქციების და როლების მკაფიო რეალიზება იმ კონკრეტულ საზოგადოებაში, სადაც ისინი მდებარეობს. ტურიზმი, რომელიც უკავშირდება ეროვნულ პარკებში ვიზიტებს, წარმოადგენს ამ როლების არტიკულაციას, ცალკეული მოქალაქეების ვალდებულებას, ჩაერთონ პარკების აქტივობებში და დაიცვან ადგილობრივი ღირებულებები. ტურისტები ეწვევიან პარკებსა და დაცულ ტერიტორიებს, რადგან ამ ტერიტორიებზე არის ფასეულობები, და მათ შეეძლებათ მიიღონ ესა თუ ის ცოდნა ან გამოცდილება მხოლოდ და მხოლოდ ამ ადგილას. როლები, რომლებსაც პარკები ასრულებენ საზოგადოებაში და მათთან მჭიდრო კავშირში მყოფი ტურიზმი, მნიშვნელოვან ფუნქციებს ასრულებს, რომლებსაც ხშირად უკავშირებენ ეროვნულ იდენტობებზე ხაზის გასმას.

ტურიზმის განვითარება მთელ მსოფლიოში ტენდენციურია. ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში, ტურიზმის სექტორში მნიშვნელოვნად გაიზარდა ინტერესი ბუნებრივ ეკოსისტემებთან მიმართებაში და აქტუალურია ცოდნა ბუნებრივი პროცესების შესახებ. დიდ მანძილზე მოგზაურობის შესაძლებლობებთან ერთად, დაცულ ტერიტორიებს მრავალი საერთაშორისო ტურისტის მოზიდვა შეუძლია, ვინაიდან ხშირად განიხილება, როგორც უცხოური ვალუტის წყარო, ტურიზმი არის ეფექტური ძრავა რეგიონებში დასაქმების და შემოსავლის გაზრდისთვის.

ეროვნულ პარკებში და დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ტურიზმის როლი საზოგადოებაში

ეროვნული პარკები ასევე უზრუნველყოფს და იცავს რეკრეაციულად მნიშვნელოვან ადგილებს, რომელთა განვითარებას საზოგადოებისგან სჭირდება დახმარება. პარკებში დასვენება ითვალისწინებს როლებს და იწვევს სარგებელს, რომლებიც მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ინდივიდისთვის, არამედ საზოგადოებისთვისაც, მათ შორისაა კოგნიტური განვითარება, თვითშეფასების ამაღლება, სოციალური თანმიმდევრულობის გაზრდა და ა.შ. ეს ფასეულობები ფუნდამენტურია საზოგადოების კონსტრუქციული ფუნქციონირებისთვის, ეროვნულ პარკებსა და დაცულ ტერიტორიებს შეუძლიათ პოზიტიური გზით შეუწყონ ხელი ამ პროცესების შექმნას. ამასთან, ტურიზმი ხშირად ასრულებს სხვა მნიშვნელოვან როლებს სხვადასხვა საზოგადოებაში. ეროვნული პარკები და დაცული ტერიტორიები გვთავაზობს ეკონომიკური განვითარების შესაძლებლობებს ორი გზით:

1. იმ რესურსებისა და ღირსშესანიშნაობების უზრუნველყოფა, რომლებიც უმასპინძლებენ სტუმრებს და ამით ადგილობრივი მოსახლეობისათვის ეკონომიკური შესაძლებლობები გაზრდება;
2. კეთილმოწყობილი გარემო, რომელიც ბიზნესისთვის იქნება მიმზიდველი;

ასეთი ეკონომიკური სარგებელი მოდის როგორც პირებისაგან, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ, ისე საზოგადოების მხრიდან, რადგან ეკონომიკა უფრო აქტიური ხდება ტურიზმის შედეგად.

როგორც აღვნიშნეთ, ტურიზმში მონაწილეობა საშუალებას აძლევს ხალხს ნახონ და გაიცნონ როგორც სხვა კულტურები, ასევე საკუთარი. ის აძლიერებს კომუნიკაციას სხვადასხვა კულტურის ადამიანებს შორის, უზრუნველყოფს ცნობიერების ამაღლებას. საზოგადოებრივ დონეზე, ტურიზმი საშუალებას აძლევს სხვადასხვა ქვეყნის ქალაქებსა და სოფლებს გაერთიანდნენ, რაც ზოგიერთ შემთხვევაში ეხმარება მათ მომავლის შენარჩუნებაში.

ეკოტურიზმი

ეკოტურიზმი, როგორც თანამედროვე ტურიზმის განვითარების მდგრადი ფორმა, სამომავლოდ მიჩნეული სწორი კურსია. ეროვნული პარკების და დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობა გაიზარდა მსოფლიოში, როგორც სრულყოფილი გარემო ეკოტურიზმის იდეებისთვის.

რა არის არსებითი განსხვავება ეკოტურიზმსა და ზოგადად ტურიზმს შორის? ეკოტურიზმს აქვს სასარგებლო გავლენა სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოსა და რეგიონების ეკოლოგიურ მდგომარეობაზე. ეკოლოგიურ ტურიზმს შეუძლია რეგიონების ეკოლოგიური განვითარების საშუალებად იმოქმედოს. ეკოტურიზმის განვითარება ხდება ჩამორჩენილი რეგიონების ეკონომიკის აღორძინების დამატებითი და ზოგჯერ ძირითადი საშუალება. რეკრეაციულ ზონებში, დაცულ ბუნებრივ ლანდშაფტებზე მოზიდვის ტენდენციას თან ახლავს ტურისტული სპეციალიზაციის შეცვლა, ტური-

სტული ზონების და ინფრასტრუქტურის განვითარება.

ეკოლოგიური ტურიზმი ადვილად შეიძლება აგვერიოს სხვა სახის ტურიზმთან, ამიტომ აუცილებელია მკაფიოდ განვსხვავოთ ნამდვილი ეკოტურიზმი მისი სხვადასხვა ფორმებითა და მოდელებით ფსევდო-ეკოტურიზმისგან. ავთენტურობას განსაზღვრავს ეკოტურიზმის ხუთი ძირითადი პრინციპი:

1. იგი მიმართული უნდა იყოს ბუნებისკენ და ემყარებოდეს უპირატესად ბუნებრივი რესურსების გამოყენებას.
2. არ დავაზიანოთ ბუნებრივი გარემო, ეკოტურისტები მონაწილეობენ ღონისძიებებში, რომლებიც ველური ბუნების რესურსებს ინახავს ან აღადგენს.
3. ყურადღება გამახვილდეს ბუნებრივ განათლებაზე, ბუნებასთან პარტნიორობის ჩამოყალიბებაზე.
4. ზრუნვა ადგილობრივი კულტურული გარემოს შენარჩუნებაზე.
5. იყოს ეფექტური და მდგრადი იმ ადგილებში, სადაც იგი განვითარებულია.

ეკოტურისტები არიან ის ადამიანები, რომლებსაც სურთ ველური ბუნების შესწავლა, გაეცნონ ბუნებრივ გარემოს და მიიღონ გამოცდილება. მიიჩნევა, რომ ეკოტურიზმი ეს არის ყველაზე სწრაფად განვითარებადი ტურიზმის სახეობა, რომელსაც უზარმაზარი პოტენციალი აქვს პარკებში და დაცულ ბუნებრივ ლანდშაფტებზე ვიზიტების გაზრდისთვის. პარკები იძლევა შესანიშნავ შესაძლებლობებს ეკოტურისტებისთვის, მათ შეუძლიათ მოინახულონ შესანიშნავი პეიზაჟები, ველური ბუნება, უდაბნო, ულამაზესი ტბები, მდინარეები, ტყეები და პლაჟები. ეკოტურიზმის სარგებელი უზრუნველყოფს ვიზიტორთა განათლების და უნარების ამაღლებას, ამასთანავე ბუნებრივი ტერიტორიების და რესურსების მხარდაჭერას შემოსავლების წარმოქმნის გზით. ამავე დროს, ყურადღება უნდა მიექცეს მონიტორინგს, გადამოწმდეს ვიზიტორების რაოდენობა და მათი საქმიანობა.

მიუხედავად იმისა, რომ ამა თუ იმ პარკის სისტემას აქვს დიდი პოტენციალი, რომ იყოს ძირითადი ეკოტურისტული დანიშნულების ადგილი, ყოფილა ხშირი შემთხვევა, რომ ეკოტურისტული მიზნები ვერ განხორციელდებულა. არაერთი დაბრკოლება და გამოწვევა ხვდება თითოეულ პარკს ამ გზის გასავლელად. თუ ვინმეს სურს პარკის სისტემა სწრაფად განვითარებადი გახადოს, უნდა გადაიდგას ნაბიჯები გლობალური მასშტაბით, ამ ბაზრის განვითარების წინაშე მდგარი გამოწვევების დასაძლევად.

ტურიზმის დაგეგმვა ეროვნულ პარკებში და დაცულ ტერიტორიებზე

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ ტურიზმი მნიშვნელოვანი კომპონენტია ადამიანის ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ამტკიცებენ, რომ ეროვნული პარკები და მსგავსი დაცული ტერიტორიები მნიშვნელოვან, მაგრამ განსხვავებულ როლს თამაშობს კულტურაში, და რომ ტურიზმი პარკებში არ უნდა იყოს უბრალო მოვლენა, ის უნდა იყოს მართული და კონტროლირებადი. ამ არგუმენტებს მხოლოდ იმ დასკვნამდე მივყავართ, რომ პარკებში ტურიზმის დაგეგმვა უმთავრესია არა მხოლოდ ტურიზმის ძირითადი პროდუქტის ბაზის (ადგილობრივი კულტურული და ეკოლოგიური მემკვიდრეობის) სათანადო დაცვის უზრუნველსაყოფად, არამედ ტურიზმის ინდუსტრიის ბიზნეს კომპონენტებისთვისაც (მაგ: საცოვრებელი და გასაქირავებელი კოტეჯები, სერვისები, სახელმძღვანელოები და სხვ.)

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეროვნული პარკებისთვის ტურიზმი ხშირად წარმოჩინდება როგორც პოტენციური გამანადგურებელი. მართლაც, ტურიზმის არაკონტროლირებადმა განვითარებამ, პოპულარიზაციამ და მარკეტინგმა შეიძლება გამოიწვიოს სერიოზული და შეუქცევადი სოციალური და გარემოსდაცვითი შედეგები. არაკონტროლირებული ტურიზმის ვიზიტის მაღალმა დონემ შეიძლება გამოიწვიოს ველური ბუნების განვითარების მნიშვნელოვანი შეფერხება, ველური ბუნების ჰაბიტატების განადგურება, წყლის ხარისხზე ზემოქმედება და ა.შ.

მიუხედავად იმისა, რომ ტურიზმმა პარკებში უარყოფითი შედეგები შეიძლება გამოიწვიოს, ამავდროულად სარგებელიც საკმაოდ დიდია, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, კარგი დაგეგმვის და

მენეჯმენტის გარეშე პარკებში ტურისტული სარგებელი ვერ ოპტიმიზირდება. ნეგატიური ზემოქმედება შეიძლება მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი.

სხვა საკითხების მსგავსად, ეროვნული პარკებისა და ტურიზმის ერთობლივად დაგეგმვა დიდწილად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ არის განსაზღვრული საკითხები და გამოწვევები. დაცული ტერიტორიების დაგეგმვა მხოლოდ იმ ფასეულობების შენარჩუნებას არ წარმოადგენს, რისთვისაც თავდაპირველად შეიქმნა ეროვნული პარკი.

ტურიზმის გავლენა

2001 წელს ევროპარკმა (Europark federation) განცხადება გააკეთა იმის შესახებ, რომ თუ ეროვნული პარკები ეფექტურად არ მართავდნენ მათ მუშაობას, საფრთხე დაემუქრებოდათ. გამართული მენეჯმენტის გარეშე ინდუსტრია შესაძლოა ვერ განვითარდეს, რაც გამოიწვევს მის არაეფექტურობას და გაუმართაობას. ტურიზმს ხშირად ადანაშაულებენ პარკების თვითგანადგურებაში, რადგან ვიზიტორთა დიდმა რაოდენობამ შესაძლოა გაანადგუროს ამა თუ იმ ადგილის მიზიდველი ტერიტორია. ეს განსაკუთრებით ეხება ეროვნულ პარკებს, რომლებიც განსაკუთრებული რესურსებით სავსე მგრძობიარე ადგილებია. ამრიგად, ნეგატიური ზემოქმედების მინიმუმამდე შემცირებისა და პოტენციური შესაძლებლობების დროულად გამოყენების მიზნით, საჭიროა ტურიზმის ეფექტური მართვა.

ფართო დონეზე სწორი მენეჯმენტი განისაზღვრება როგორც: „პროცესი, რომელიც გულისხმობს სასურველი მომავლის არჩევას, შესაძლო ალტერნატივებიდან. სტრატეგიებსა და მოქმედებების განცხორციელებას, რაც მოიტანს სასურველ შედეგს. ამრიგად, განსაზღვრული გეგმარება და მენეჯმენტი გვიბიძგებს აწმყოდან მომავლისკენ“.

ეროვნულ პარკებში ტურიზმის ზემოქმედება სამ ჯგუფად დაიყო:

1. გარემოზე ზემოქმედება

ეროვნულ პარკებში ტურიზმი გავლენას ახდენს გარემოზე ორი განსხვავებული გზით. პირველ რიგში ის აძლიერებს ბუნებრივი გარემოს პოპულარიზაციას და ზრდის ხალხის ცნობიერებას მათი შენარჩუნების საჭიროებების შესახებ. მეორე- ვიზიტორებისგან არსებული შემოსავალი ასევე ხელს უწყობს კონსერვაციის და სხვა პროექტების დაფინანსებას. ეს ორი ერთმანეთთან ძირითად კავშირშია, რადგან პირველს ძირითადად მეორე შედეგი მოაქვს.

ახალი სქემების შენარჩუნებისა და განვითარების გარდა, ტურიზმმა შეიძლება გამოიწვიოს მავნე ზემოქმედება. განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს როცა ვეხებით ბუნებაზე დაფუძნებულ ტურიზმს. უკონტროლო ტურიზმით და მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურით შესაძლოა მოხდეს ტერიტორიის დაქვეითება და ეროზია. ხშირად ეს დაკავშირებულია მიწის ხანგრძლივ გამოყენებასთან და კონკრეტულ ადგილებში ვიზიტორების დიდ რიცხვთან. ეს ძირითადად ხდება ტერიტორიის ისეთ მონაკვეთებში სადაც არ არის მოწყობილი საფეხმავლო ბილიკები. ადამიანები არაფორმალურად ქმნიან ბილიკებს. დროთა განმავლობაში ნიადაგი ტალახს წარმოქმნის, ეს იწვევს ეროზიას და ნიადაგის ზედაპირის შეკუმშვას, რაც აზიანებს ფლორას.

2. სოციალური ზემოქმედება

ტურიზმის სოციალური გავლენის ანალიზის კვლევა, პირველ რიგში ყურადღებას ამახვილებს ტურიზმის უარყოფით გავლენაზე ადგილობრივ საზოგადოებაში. ეროვნული პარკების მიმდებარედ ახალი ქონების აშენების მკაცრი შეზღუდვების ფონზე, ლოგიკურად იზრდება ქონების მზარდი მოთხოვნილება, შესბამისად ფასები.

ტურიზმის დონის მატებასთან ერთად, ასევე უნდა გაუმჯობესდეს ობიექტების და სერვისების ძირითადი ფუნქციების დაცვა (მაგ. წყლის ენერჯისა და ნარჩენების მართვა) და რეკრეაციული შესაძლებლობების (მაგ. განსახლების, ტრანსპორტირების) გაუმჯობესება. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ყველაფერი გამოზნულია ვიზიტორთა მისაღებად, ისინი ამავე დროს სარგებლობას მოუტანს ადგილობრივებს და ხელს შეუწყობს სხვა სერვისების დაცვას, რომლებიც სხვა სიტუაციაში შეიძლება საერთოდ გაუქმდეს. ამის მაგალითებია საზოგადოებრივი ტრანსპორტის უზრუნველყოფა, სოფლის მალაჩიების გახსნა, მომარაგება და მოვლა, გზებისა და საფეხმავლო ბილიკების შემუშავება და შენარჩუნება.

3. ეკონომიკური ზემოქმედება

ამ სფეროში ტურიზმის წახალისების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ეკონომიკური სარგებლობაა. მართლაც, რეგიონებში და სოფლებში განვითარებული ტურიზმი შემოსავლის ფუნდამენტური წყაროა მრავალი ადგილობრივი მოსახლეობისათვის. ამასთანავე, ბოლომდე სასურველი არ არის სოფელი დამყარებული იყოს ტურიზმზე. ამან შესაძლოა გამოიწვიოს მოულოდნელი კრიზისი და დაღმასვლა. მსგავსი სარგებელი შესაძლოა იყოს დროებითი. ტურისტული აქტივობები უმეტეს წილად არის სეზონური.

დასკვნა

პარკებში ხალხი საჭიროებს ობიექტებს, ინფრასტრუქტურას და პროგრამებს. ამ ობიექტების და პროგრამების ფორმა პარკის ფუნქციებს ეყრდნობა და დამოკიდებულია პარკისა და დაცული ტერიტორიის მიზნებზე. აქედან გამომდინარე, პარკისა და დაცული ტერიტორიის საერთო მიზანია გაერთიანება, რომელიც ერთგვარი თავშესაფარი იქნება ყველა აქტივობისთვის.

პარკის ინფრასტრუქტურა წარმოადგენს ვიზიტორებთან დაკავშირებული გამოცდილების მნიშვნელოვან კომპონენტს. იგი საგულდაგულოდ უნდა იყოს შემუშავებული და მართული, რათა შეასრულოს როგორც პარკის მომხმარებელი ადამიანების საჭიროებები, ასევე დაიცვას პარკის ეკოლოგიური და კულტურული ფასეულობები.

დიზაინის პრინციპების გამოყენება ტურიზმის ობიექტებისა და აქტივობებისთვის მნიშვნელოვანი და მზარდი სფეროა. მათი გამოყენება სტიმულირებულია იმ მოსაზრებით, რომ პარკმა უნდა გამოიყენოს მაქსიმალურად საუკეთესო პრაქტიკა და უნდა იყოს სამაგალითო. ტურისტული ზეწოლა შეიძლება ძლიერი ძალა იყოს პარკის სააგენტოების სტიმულირებისკენ, უკეთესი პრაქტიკის მისაღებად.

პარკები და დაცული ტერიტორიები საზოგადოებაში მრავალ ფუნქციასა და როლს ასრულებს. სპეციფიკური სარგებელი, რომლებიც საზოგადოებისგან მოდის, უმეტესად დამოკიდებულია თითოეულ კულტურაზე. ძირითადი ღირებულებები მოიცავს ბიომრავალფეროვნების დაცვას, ლანდშაფტის ესთეტიკის შენარჩუნებას, განათლებას და სწავლებას, გამოწვევებსა და მნიშვნელოვან სოციალურ ფასეულობათა გაღრმავების შესაძლებლობებს. მდგრადი ტურიზმი წარმოადგენს ამ ფასეულობათა ერთ ქცევითი არტიკულაციას. ამ ღირებულებების სრული გაგება აუცილებელია პარკების სწორი მართვისთვის. გარკვეული გაგებით, ისინი ფართო მიზნებსა და ფილოსოფიას წარმოადგენენ; თუ არ გვესმის, როგორ შეგვიძლია ეფექტურად ვმართოთ პარკი ან დაცული ტერიტორია როგორ დავაკმაყოფილებთ ამ ფასეულობებს?

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. https://tourlib.net/statti_tourism/arsenjeva6.htm
2. <https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=39560>
3. Tourism in national parks and protected areas: Planning and Management -Paul F.J. Eagles, Stephen F. McCool
4. Sustainable tourism development in UK National Parks: Principles, Meaning & Practice - Sarah Ann Murphy

Ecotourism - Sustainable tourism in national parks and protected areas

Nugzar Khvedeliani - Associate Professor, Doctor of Architecture,

Ana Ratiani – Ph.D student, Georgian Technical University

Key words: protected area, national park, tourism, ecotourism, socio-economic environment, infrastructure, recreation, wildlife, habitats, environment, design, biodiversity, sustainable tourism

More and more, people are trying to lead an active lifestyle. A lifestyle that promotes ‘being well’ and being health. For many, achieving this lifestyle means further strengthening their connection to nature.

As the name implies, we can wrongly assume that protected areas are only focused on nature conservation and do not allow human intervention in it in any way. This is not true as protected areas create the perfect environment for ecotourists.

National parks and protected areas face challenges due to the influx of tourists towards them. In addition, sustainable tourism includes the concept of visiting these areas in a way which will have the most positive impact on the environment, society and the economy. National parks also have the opportunity and potential to be guarantors of lifestyle change for the better at the regional and national levels.